

Ljerka Schiffler-Premec

Zaključna riječ

Gospođe i gospodo, štovani gosti i uzvanici, kolege i prijatelji,

Eto stigismo i do kraja našega dvodnevnog znanstvenoga skupa. Čas je, potreba i običaj zaključiti ga.

Slušali smo u dva dana pomno, svi zajedno, izlaganja u koja su predavači uložili sve znanje, mar, istraživačku znatiželju ali i kritičku pozornost i temeljitost analiza. Nije moguće odvojiti poimence ni jedno, a i svaki takav pokušaj bio bi uostalom neprimjeren: svaki je predavač, zahvaljujući vlastitu znanstvenom interesu i vlastitoj metodologiji pridonio polifonosti skupa: nemalen broj među njima i na temelju vlastitoga iskustva u radu na nekim enciklopedijskim projektima. Širokim rasponom i sadržajnom punoćom, nerijetko zahvaljujući osobnu žaru i nadahnuću pojedinaca, izlaganja su potvrdila slučajno postojanje potrebe i interesa za upravo ovakim skupom, i po našem sudu, i opravdala ga, sudeći po interesu koji je pobudio u našoj javnosti i među sredstvima javnog priopćavanja koja su ga pratila.

Smatramo da smo interdisciplinarnim znanstvenim dijalogom mnogo toga otkrili, u svjetlu novih spoznaja dopunili postojeća znanja i obogatili ih, mnoga i kritički prevrednovali — kako o osebujnoj produkciji enciklopedistike, tako i domaće višestoljetne nezimjerno bogate enciklopedijsko-leksikografske baštine.

Pokrenuta su mnoga pitanja od općih, spoznajnoteorijskih, do pojedinačnih, koja bi se mogla sustići u jedinstvenu žarištu: poimanju enciklopedija u najširem smislu kao duhovnoga stava, ljudske slike svijeta, koje su uza sve svoje preoblike u mijeni vremena sačuvale svoj identitet, trajnost i univerzalnu vrijednost — kulturnocivilizacijsku, duhovnoznanstvenu i općedruštvenu.

Naša je znanstvena javnost nesumnjivo dobila niz priloga koji će, s obzirom na bogatstvo i raznolikost aspekata proučavanja, faktografski utemeljenih i konkretiziranih, tek u budućnosti pokazati sve svoje pravo značenje i ulogu u rješavanju nekih općih kao i pojedinačnih pitanja enciklopedističkoga rada u nas.

Bez lažne skromnosti možemo ustvrditi kako je ovaj skup, na nizu primjera iz domaće i svjetske kulturne povijesti, historije, književnosti, filozofije, prava, lingvistike, medicine, umjetnosti, estetike, biografike, leksikografije i drugih, uspio ukazati na nepresušnu enciklopedijsku energiju, pokazati i dokazati kako nam je s enciklopedistikom jednakopravno mjesto u europskom kulturnom dijalogu, ali i ukazati na naše prednosti kao i propuštene šanse — zahvaljujući neponovljivim stvaralačkim ličnostima od začetnika enciklopedistike do najnovijih dana. Uvjerili su nas u to i osobni živi svjedoci, suradnici

na kapitalnim domaćim projektima izašlim iz radionice Jugoslavenskoga leksikografskog zavoda »Miroslav Krleža«. Nisu zaobiđene ni prosudbe naših enciklopedija kao ni njenih tvoraca i zaslužnika, kojih enciklopedijske pobude i nastojanja tek očekuju svoja prava vrednovanja (M. Ujević, M. Krleža).

Progovoreno je i o zadacima, planovima i zadaćama koje predstoje, iznesene su korisne ideje na planu informatizacije o prevođenju naših kapitalnih izdanja na neke od svjetskih jezika, a za strano tržište, o radu na velikoj elektroničkoj enciklopediji i niz drugih korisnih primjedbi.

Možemo biti zadovoljni i ponosni što smo imali priliku i mogućnosti da u ovim teškim vremenima, kroz pitanja enciklopedija i enciklopedistike progovorimo o nama samima, o našem vremenu i svemu onomu što enciklopedija predstavlja kao hod prema zajedništvu, a ne odvajanju, o vrijednostima na kojima valja dalje graditi.

Možda upravo sada, zahvaljajući jednom takvom skupu, možemo postati svjesni vlastitosti, toga što smo bili i gdje smo danas svjesniji potrebe čuvanja naše baštine za koncipiranje dosadašnjeg i budućega rada koji pretendira na dostižan cilj primicanja cjelini duhovnoga života na osnovi znanja i znanosti kao transideoloških vrijednosti.

Zahvalila bih na kraju u ime Organizacijskog odbora svima onima koji su poklonili pažnju našem skupu i time pridonijeli njegovu uspješnu okončanju.